

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
“ 02 ” 09 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ:
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

для студентів

спеціальності: 035 Філологія
освітнього рівня: першого (бакалаврського)
освітньої програми: Мова і література (японська)
освітньої програми: Мова і література (китайська)
спеціалізації : 035.06 Східні мови і літератури (переклад включно)

Київ – 2020

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосовано № 0394/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)
« 02 » 09 2020

Розробники: Г. В. Бітківська, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук, доцент;
Ю. В. Вишницька, доцент кафедри світової літератури,
доктор філологічних наук, доцент.

Викладачі: Ю. В. Вишницька, доцент кафедри світової літератури,
доктор філологічних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 5 вересня 2018 року № 1

Завідувач кафедри

професор Ю.І. Ковбасенко

Робочу програму погоджено з гарантами освітньої програми Мова і література (японська), Мова і література (китайська)
5 вересня 2018 р.

Гаранти освітньої програми:

Семеніст І. В.

Щербаков Я. І.

Робочу програму перевірено

_____ 2018 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

(Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20¹⁹/20²⁰ н.р. Ю.І. Ковбасенко «29» 08 20¹⁹ р., протокол № 1
на 20 /20 н.р. Ю.І. Ковбасенко «02» 09 20²⁰ р., протокол № 1
на 20 /20 н.р. « »   20   р., протокол №
на 20 /20 н.р. « »   20   р., протокол №

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О. Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ:
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

для студентів

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: Мова і література (японська)

освітньої програми: Мова і література (китайська)

спеціалізації : 035.06 Східні мови і літератури (переклад включно)

Київ – 2019

Розробники: *Г. В. Бітківська*, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук, доцент;
Ю.В. Вишницька, доцент кафедри світової літератури,
доктор філологічних наук, доцент;
Т.І. Тверітінова, доцент кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук, доцент

Викладачі: *Г. В. Бітківська*, доцент кафедри світової літератури,
кандидат педагогічних наук, доцент;
Ю.В. Вишницька, доцент кафедри світової літератури,
доктор філологічних наук, доцент;
Т.І. Тверітінова, доцент кафедри світової літератури,
кандидат філологічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 29 серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

(професор Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму погоджено з гарантами освітньої програми _____ 2019 р.
Гаранти освітньої програми:

Семеніст І. В., кандидат історичних наук, завідувач кафедри східних мов і перекладу

Резаненко В. Ф., доктор філологічних наук, професор кафедри східних мов і перекладу

Робочу програму перевірено
_____ 2019 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ . «__» _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__/20__ н.р. _____ . «__» _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__/20__ н.р. _____ . «__» _____ 20__ р., протокол № _____
на 20__/20__ н.р. _____ . «__» _____ 20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни
2. Мета та завдання навчальної дисципліни
3. Результати навчання за дисципліною
4. Структура навчальної дисципліни
5. Програма навчальної дисципліни
6. Контроль навчальних досягнень
7. Навчально-методична картка дисципліни
8. Рекомендовані джерела

Основні

Додаткові.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Літературознавчі студії: Історія зарубіжної літератури	
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, у тому числі:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – розкрити закономірності світового літературного процесу доби Середньовіччя і Відродження та XVII–XIX ст., національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, художні особливості творчості письменників зазначених періодів.

Завдання курсу:

- формування уявлень про соціокультурні та економічні чинники розвитку європейських країн у зазначені періоди;
- аналіз та інтерпретація найвизначніших художніх творів зазначених періодів;
- виявлення художніх домінант стилів епох та індивідуальних стилів письменників;
- розвиток умінь роботи з літературознавчими джерелами;
- закріплення і поглиблення теоретичних знань, які складають основу курсу, зокрема, теоцентризм, людино центризм, аскетизм, ієрархічність, контрастність, періодизація літератури Середньовіччя і Відродження, маньєризм, бароко, класицизм, рококо, сентименталізм, преромантизм, романтизм та ін.

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: проблема періодизації історії зарубіжної літератури доби Середньовіччя і Відродження, XVII–XIX століття, дискусійні питання щодо визначення провідних літературних напрямів і стилів, визначення філософських і художніх домінант творчості видатних європейських письменників зазначеного періоду, специфіка професійно-педагогічної діяльності учителя зарубіжної літератури ЗНЗ.

Підвищенню ефективності практичних занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема самостійних досліджень з актуальних проблем історії зарубіжної літератури доби Середньовіччя і Відродження та XVII–XIX століття.

Програмні результати навчання:

- Знання та розуміння літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, її

суспільної ролі, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, виявляти знання історичних ознак понять народності літератури, художнього образу; основних ознак силабо-тонічної системи віршування.

- Розуміння зарубіжної художньої літератури як культурної та мовної цілісності, мистецтва слова, усвідомлення національної своєрідності літературного процесу.
- Аналіз та інтерпретація творів зарубіжних письменників, визначати жанрово-стилістичні особливості творів мовою оригіналу та суттєві ознаки їх перекладів українською мовою, висловлювати судження щодо зв'язків української та інших літератур.

На *семінарських заняттях* студенти **набувають таких умінь та навичок:**

- аналізувати та здійснювати інтерпретацію художніх текстів означених періодів згідно з естетичними категоріями;
- визначати жанрові особливості вивчених творів;
- визначати суттєві художні особливості перекладів художніх текстів;
- проводити дослідження художніх текстів з використанням завдань за запланованою програмою;
- складати конспект і тези рекомендованих літературознавчих праць;
- користуватися словниково-довідковою літературою та складати бібліографію з визначеної проблеми.

Під час *самостійної роботи* студенти мають **набути таких умінь та навичок:**

- самостійно аналізувати та здійснювати інтерпретацію художніх текстів означеного періоду згідно з естетичними категоріями;
- самостійно визначати жанрові особливості вивчених творів;
- самостійно визначати суттєві художні особливості перекладів художніх текстів;
- самостійно проводити дослідження художніх текстів з використанням завдань за запланованою програмою;
- самостійно складати конспект і тези рекомендованих літературознавчих праць;
- самостійно користуватися словниково-довідковою літературою та складати бібліографію з визначеної проблеми;
- самостійно готувати повідомлення (доповідь) щодо проблем дослідження літератури означеного періоду.

Протягом курсу студенти набувають таких **філологічних компетентностей:** розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширена і глибока інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати широке коло об'єктів та процесів; здатність аналізувати філологічні явища (лінгвістичні та літературознавчі); **літературознавчих компетентностей:** знання про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури; розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні тощо; **літературознавчо-критичних компетентностей:** здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.

4. Структура навчальної дисципліни Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт							
		Усього	Аудиторних					Самостійна	М-контроль
			Лекції	Семинарські	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століть									
1	Творчість Педро Кальдерона як вершина іспанського бароко	2	-	2	-	-	-	-	
2	Еволюція комедійної творчості Мольєра	2	-	4	-	-	-	-	
3	Д. Дефо. Робінзон Крузо	2	-	2	-	-	-	-	
4	Філософські повісті Вольтєра	2	-	2	-	-	-	-	
5	Й. В. Гете. Страждання молодого Вертера. Фауст	2	-	4	-	-	-	-	
6	Кеведо-і-Вельєгас. «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення...»	4	-	-				4	
7	Творчість Дж. Донна: еволюція від ренесансно-маньєристських поезій до барокової лірики	4	-	-	-	-	-	4	
8	П. Бомарше. Трилогія про Фігаро	4	-	-	-	-	-	4	
9	Жанрові різновиди англійського роману XVIII ст.	4	-	-	-	-	-	4	
Разом		26	-	14	-	-	-	16	2
Змістовий модуль II. Історія зарубіжної літератури XIX століття									
10	Е.Т. Гофман. "Золотий горнець", "Малюк Цахес на прізвисько Цинобер", "Життєва філософія kota Мурра"	2	-	2	-	-	-	-	
11	Роман В. Скотта «Айвенго» як художня реалізація моделі історичного роману доби романтизму	2	-	2	-	-	-	-	
12	Дж. Г. Байрон. "Паломництво Чайльд-Гарольда", "Дон Жуан", "Мазепа"	2	-	2	-	-	-	-	
13	Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі»	2	-	2	-	-	-	-	
14	Реалізм: Оноре де Бальзак «Шагренева шкіра», «Батько Горію» і «Гобсек» у контексті «Людської комедії»	2	-	2	-	-	-	-	
15	Роман-трагедія Ф.М.Достоевського «Злочин і кара»	2	-	2	-	-	-	-	
16	«Дамська» версія англійського реалістичного роману (сестри Бронте, Е. Гаскелл)	2	-	2	-	-	-	-	
17	Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»	2	-	-	-	-	-	4	
18	Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: А. Міцкевич, О. Пушкін, М. Лермонтов (компаративний аналіз)	4	-	-				4	

19	Зарубіжна література ХІХ ст. в розмаїтті художніх текстів: Ч. Діккенс «Домбі і син»	4	-	-	-	-	-	6		
<i>Разом</i>		30		14	-	-	-	16	2	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		60		28	-	-	-	28	4	

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століть

Семинарське заняття № 1. Творчість Педро Кальдерона як вершина іспанського бароко (2 год.).

Завдання:

1. Визначте релігійно-філософські мотиви першого монологу Сехисмундо (хорнада 1, сцена 2), поясніть роль рефрену у тексті.
2. Простежте своєрідність втілення мотиву „життя - сон” (нечіткість, примарність меж між життям і сном) у другому монолозі Сехисмундо (хорнада 2, сцена 19). Простежте вияв специфічних рис іспанського бароко у цьому монолозі: мотиви трагічного розчарування, розгубленості, тяжіння до вишукано-метафоричного „шифрування” дійсності тощо.
3. Розкрийте вирішення Кальдероном проблеми свободи волі і фатуму у третьому монолозі Сехисмундо (хорнада 3, сцена 14), з’ясуйте роль риторичних фігур у ньому.
4. Вивчіть напам’ять уривок із драми і обгрунтуйте свій вибір.
5. Прочитайте уривок із 7 книжки Платона «Держава». Знайдіть спільні ідеї у трактаті і драмі.

Питання для обговорення:

1. “Життя – це сон”: особливості розвитку сюжету.
2. Образ Сехисмундо: динаміка характеру та символічний сенс.
3. Басиліо та Сехисмундо: два типи правителів.
4. Своєрідність жіночих образів твору.
5. Художнє вирішення проблематики драми: ідеальний володар; батьки й діти (Басиліо – Сехисмундо, Клотальдо – Росаура); самовдосконалення; доля людини тощо.
6. “Життя – це сон” як втілення поетики бароко (пріоритет уяви, що дозволяє відтворити мозаїчну картину хаотичного світу, незвична експресія, динамізм сюжету і характерів, різко контрастивна образність тощо).
7. Проблема свободи волі і фатуму в бароковому художньому баченні.
8. Алегорико-філософське значення драми. Метафоричний смисл назви твору.

Основні поняття: *інтрига, характер, комедія інтриги, “драма честі”, філософсько-релігійна драма, ауто, динамізм, контрастність, метафоричність, мотив, алегорія, хорнада, монолог.*

Обов’язкова література:

- Кальдерон де ла Барка. Життя – це сон. <http://chtyvo.org.ua/authors/Kalderon/>
- Кальдерон де ла Барка. Життя – це сон : [двомовне вид. для дітей та юнацтва] / Кальдерон де ла Барка ; пер. з ісп. Михайла Литвинця ; худож. Сергій Якутович. — К. : Грамота, 2012. — 111 с. : іл.
- Кальдерон де ла Барка П. Життя – це сон // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури. — 2000. — №1. — С.18–126.
- Наливайко Д.С. Бароко і драма Кальдерона „Життя – це сон” // Тема. На допомогу вчителю зарубіжної літератури. – 2000. — №1. – С.5–17.
- Платон. Держава. 7 книга. <http://litopys.org.ua/plato/plat07.htm>

Додаткова література:

1. Іверіка. Кальдерон и мировая культура. – Л., 1986.
2. Плавский З.И. Испанская литература XVII – середины XIX века. – М., 1978.
3. Пахсарьян Н.Т. История зарубежной литературы XVII–XVIII веков: Учебно-методическое пособие. – М.: , 1996. – С. 22–27.

Семінарські заняття № 2-3. Еволюція комедійної творчості Мольєра (4 год.)

Завдання:

1. Дібрати приклади пародійного зображення преціозності в комедії “Смішні манірниці”.

2. Виділити експозицію і з’ясувати її значення в комедії “Тартюф”.

Дібрати цитати з комедії “ Міщанин-шляхтич ” для характеристики головного героя (в т.ч. іншими персонажами).

Питання для обговорення:

1. “Смішні манірниці”: пародія преціозності, фарсові елементи (переодягання, побиття персонажа, особлива лексика).
2. “Тартюф”: особливості розвитку сюжету, система персонажів (чоловічі й жіночі образи).
3. Особливості головного конфлікту, специфіка фіналу комедії “Тартюф”.
4. Сатирико-комедійні типи в комедії “Міщанин-шляхтич”.
5. Особливості композиції комедії “Міщанин-шляхтич”.
6. “Високий” комізм драматургії Мольєра: “розважаючи повчати і повчаючи розважати”.

Основні поняття: *комедія, комедія масок (commedia dell’arte), фарс, буфонада, пародія, комедія-балет, “висока” комедія, преціозність, лібертенство.*

Обов’язкова література:

- Мольєр Ж.-Б. Смішні манірниці. Тартюф. Дон Жуан. Міщанин-шляхтич // Мольєр Ж.-Б. Комедії.— К.: Дніпро, 1981. – 501с., або Мольєр Ж.-Б. Комедії.- Х.: Фоліо, 2004. – 494с. <http://chtyvo.org.ua/authors/Moliere/Komedii/>
- История всемирной литературы: В 9-ти томах. – Т.4. – М.: Наука, 1987. – С. 146–152.
- Булгаков М. А. Жизнь господина де Мольера. – М.: Мол. гвард., 1991. – 224 с.

Додаткова література:

- Бордонов Ж. Мольєр. – М.: Искусство, 1983. – 415 с.
- Бояджиєв Г. Мольєр. Исторические пути формирования жанра высокой комедии. – М., 1967.
- Гриб В.Р. Мольєр // Гриб В.Р. Избранные работы. – М., 1956. – С. 356–390.
- Нямцу А.Е. Легенда о Дон Жуане в мировой литературе. – Черновцы: Рута, 1998. – 84 с.

Семінарське заняття № 4. Д. Дефо. «Робінзон Крузо» (2 год.)

Завдання:

1. Дібрати епізоди з роману, які є ілюстрацією просвітницьких ідей.

2. Виписати описи природи і визначити їхнє значення для розуміння образу Робінзона Крузо.

3. Описати один день Робінзона Крузо, вмонтувавши його в щоденник і витримавши стиль автора.

Питання для обговорення:

1. Історія створення роману Д.Дефо. «Робінзон Крузо».
2. Просвітницькі ідеї в романі: уславлення розуму та раціонального суспільного устрою; ідея вільної особистості; соціальна, расова та гендерна рівність тощо.
3. Образ Робінзона: портрет, риси характеру, роздуми, засоби зображення.
4. Образ П’ятниці як втілення «природної людини».
5. Роль картин природи в романі.
6. Особливості оповідної манери Д.Дефо.

Основні поняття: Просвітництво, роман виховання, природна людина, пейзаж.

Обов’язкова література:

- Дефо Д. Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо. — Харків: «Фоліо», 2004. — 496 с.

- Елистратова А. А. Английский роман эпохи Просвещения. — М., 1966. — С. 100–155.

Семинарське заняття № 5. Філософські повісті Вольтера (2 год.)

Завдання:

1. Дослідити розвиток сюжету в повісті Вольтера «Простак», виокремити в ній основні сюжетні елементи (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка, епілог).
2. Дібрати приклади сатиричного зображення недоліків суспільства і вад людини з тексту повісті Вольтера «Простак».
3. Проаналізувати роль зіставлення картин реальної дійсності з описом ідеальної утопічної країни Ельдорадо в повісті Вольтера «Кандід».

Питання для обговорення:

9. Вольтер – філософ, письменник, просвітник.
10. Жанрові особливості філософських повістей Вольтера (на матеріалі повісті «Простак»): раціоналістичність сюжету, зображення певної філософської ідеї, наприклад, концепція незіпсованої цивілізацією людини, сатиричне зображення недоліків суспільства і вад людини, скептично-іронічна тональність тощо.
11. Ідея «природної людини» в повісті «Простак».
12. Особливості мотиву кохання в повісті «Простак».
13. Образ Ельдорадо в повісті «Кандід».
14. Роль Вольтера в культурі Франції XVIII ст.

Основні поняття: французьке Просвітництво, просвітницькі ідеї, рококо, класицизм, філософська повість.

Обов'язкова література:

- Вольтер.Кандід : філос. повісті : пер. з фр. / Вольтер ; [передм. та прим. Я. І. Кравця]. — Х. : Факт, 2012. — 409, [1]

с. http://chtyvo.org.ua/authors/Voltaire/Kandid_Filosofski_povisti_zbirka/

- Коптілов В. Вольтер : біографія-есе / В. Коптілов // Вітчизна. - 1997. - № 1-2. - С. 107-122; № 3-4. - С. 86-100; № 5-6. - С. 85-105; № 7-8. - С. 108-118.

Додаткова література:

- Мумфорд Н. Влюбленный Вольтер. — М.: Аграф, 1999. — 288 с.
- Вольтер. До пані дю Шатле (перекл. з фр. Вс. Ткаченко)
<https://www.youtube.com/watch?v=OoUSBkVPZXU>

Семинарські заняття № 6-7. Й. В. Гете. Страждання молодого Вертера. Фауст (4 год.)

Завдання:

1. Визначте коло читання Вертера. Як воно характеризує особистість юнака?
2. Визначте, які думки й переживання виразив автор у «Присвяті». Поміркуйте, чому твір із багатоаспектною проблематикою має виразно ліричний вступ.
3. Випишіть із трагедії «Фауст» кілька афоризмів. Поясніть їхнє значення.

Питання для обговорення:

1. Основні віхи становлення Гете-письменника, періодизація його творчості.
2. Історія створення роману «Страждання молодого Вертера», сприйняття його сучасниками і в подальші часи.
3. Духовний світ Вертера: ставлення до людей, природи, виявлення почуттів, коло читання тощо. Сенс останнього вчинка Вертера.
4. Ознаки сентименталізму в романі.
5. Історія створення філософської трагедії «Фауст», переосмислення народної легенди про Фауста, специфіка казково-фантастичного і міфологічного у творі.
6. Особливості композиції твору: структура, ліризм «Присвяті», ідейно-художнє значення

«Прологу в театрі», символіко-філософське значення «Прологу на небі», художня логіка послідовності випробувань героя, неоднозначність фіналу твору.

7. Аналіз ключових сцен для розуміння образу Фауста: За міською брамою; Кабінет Фауста; Вечір (Фауст вперше в кімнаті Маргарити) та ін.

8. Колізія Фауст — Мефістофель, її філософський, символічний, морально-етичний сенс.

9. Художня майстерність Гете в зображенні почуттів Фауста і Маргарити.

10. «Фауст» як синтез ідейно-художніх здобутків епохи Просвітництва, здійснений в добу романтизму.

Основні поняття: сентименталізм, епістолярний роман, філософська трагедія.

Обов'язкова література:

Гете Й. В. Страждання молодого Вертера. Фауст.
http://chtyvo.org.ua/authors/Johann_Wolfgang_von_Goethe/Strazhdannia_molodoho_Vertera/
http://chtyvo.org.ua/authors/Johann_Wolfgang_von_Goethe/Faust_vyd_2003/

Додаткова література:

- Нетлюх Юлія. Мова танцю в романі “Страждання молодого Вертера” Й. В. Гете // Іноземна філологія. 2016. Вип. 129. С. 215–223.
- Степанова, Г. А. Рефлексії про фаустівську культуру в літературному процесі Європи та США 1920 – 1930-х рр.: естетика, поетологія, типологія : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.04 : 10.01.05 / Степанова Ганна Аркадіївна ; М-во освіти і науки України., Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2014. — 42 с.
- Goethe J. W. Die Leiden des jungen Werther / Goethe J. W. – München: Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH & Co. KG, 1995. – 227 S.
- Kaiser Gerhard. Ist der Mensch zu retten?: Vision und Kritik der Moderne in Goethes 'Faust'. Rombach Verlag KG, 1994. - 115 стор.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія зарубіжної літератури XIX століття

Семінарське заняття № 8. Е.Т. Гофман. Золотий горнець”, “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”, „Життєва філософія kota Мурра” (2 год.)

Завдання.

1. Прочитати твори Гофмана: „Золотий горнець”, “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”, „Життєва філософія kota Мурра”.
2. Виписати із літературознавчого словника визначення термінів *гротеск, іронія, сатира*.

Питання для обговорення:

1. Е. Т. Ф. Гофман – юрист, поет, композитор, художник.
2. Жанрові особливості романтичної казки у Гофмана. („Золотий горнець”, “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”, «Лускунчик і мишачий король»).
3. „Золотий горнець”: пов'язаність реального і фантастичного; двоплановість персонажів (архіваріус Ліндгорст — дух вогню Саламандер, торговка Ліза — чарівниця).
4. Повість-казка “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”: особливості розвитку сюжету, система образів (філістери та ентузіасти), сатиричне зображення Просвітництва, романтична іронія.
5. Гротескове трактування образу Цахеса. Іронічне зображення Бальтазара і Кандіди.
6. Взаємодія видів мистецтва в новелі «Дон Жуан» (література, музика, театр).
7. Значення творчості Гофмана, його вплив на світовий літературний процес. Інтерпретація образу Гофмана у поемі М.Бажана „Гофманова ніч”.

Обов'язкова література:

- Гофман. „Золотий горнець”, “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”, „Дон Жуан”

- Бажан М. Гофманова ніч (будь-яке видання) або *Бажан М. Гофманова ніч* // Тема. — 2000. — №2. — С. 67–72.
- Наливайко Д.С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. — Тернопіль: Богдан, 2001. — С. 24–28, 72–85.
- Шалагінов Б. Е. Т. А. Гофман — митець, візіонер, іронік // Всесвітня література та культура. — 2001. — №4. — С. 32–35.
- Лімборський І. Психологія героя романтизму і новела Гофмана „Золотий горнець” // Всесвітня література та культура. — 2004. — №7. — С. 43–45.
- Свідер І. А. Предметний світ у творах В. Скотта та Е.Т. А. Гофмана / І. А. Свідер ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. — Кам'янець-Поділ. : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2011. — 159 с.

Семінарське заняття № 9. Роман В. Скотта «Айвенго» як художня реалізація моделі історичного роману доби романтизму (2 год.).

Завдання:

1. Виписати основні положення передмови до роману «Айвенго».
2. Знайти у посвяченні роману визначення «історичного колориту».
3. Порівняти події розділів XVI – XVII («Король і веселий чернець») з англійськими народними баладами «Про веселого брата Тука».
4. Порівняти портрет блазня Вамби і його дотепи та жарти з портретом і жартами блазня шекспірівського «Короля Ліра».
5. Знайти авторський коментар у розділі XXIII і визначити його функції у структурі роману.
6. Визначити в образі лицаря-храмовника (розділ XXVI) риси, що споріднюють його з героями Байрона.
7. Знайти у тексті роману опис «готичного» замку Торкілстон і переказати його історію.

Питання для обговорення:

1. Славний шотландець Вальтер Скотт і його історичні романи. Загальна характеристика «англійських» і «шотландських» романів В. Скотта.
2. Передмова до «Айвенго» і викладені у ній вимоги до історичного роману.
3. Елементи «історичного колориту», наголошені автором у посвяченні роману.
4. Історична епоха, що зображена в «Айвенго», її важливість як етапного моменту для формування нації і закладення основ великого королівства.
5. Шекспірівські традиції зображення історичних подій і романи В. Скотта.
6. Характеристика образу головного героя: романтика пригод і кодекс честі лицаря.
7. Роман «Айвенго» - фольклорний варіант, запозичений із народних легенд і балад, долі короля Ричарда Левине Серце. Інші фольклорні образи в творі.
8. Містичні (готичні) мотиви в романі. Доля Урфріди й історія її родини. Образ замку Торкілстон.
9. Позиція автора, функційне навантаження авторських коментарів.

I. Обов'язкова література:

1. Скотт В. Айвенго (будь-яке видання).
2. Пирсон Х. Вальтер Скотт, его жизнь и личность. – М., 1978.
3. Реизов Б.Г. Творчество Вальтера Скотта. – М.-Л., 1965.
4. Урнов Д.М. Английская литература. Романтизм // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. - Т.6. – С. 95- 100.

II. Додаткова література:

1. Бахрушина В.М., Кулик Т.О. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману: Інтегрований урок (зар.літ. – історія) з елементами інсценізації за романом «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл.України. – 1999. - № 9. – С.22-23.
2. Белей Н.І. Лицарі в усі часи і всі епохи: Урок-роздум за романом «Айвенго» // Зар.літ. в навч.закладах. – 2002. - № 11. – С.57.
3. Клименко Ж.В. Вальтер Скотт «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл. України. – 2001. - № 9. – С.24-27.

Семінарське заняття № 10. Дж. Г. Байрон. “Паломництво Чайльд-Гарольда”, „Дон Жуан”, „Мазепа” (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Провідні мотиви і теми творчості Байрона.
2. Ліро-епічна поема “Паломництво Чайльд-Гарольда”: історія створення, проблематика, особливості композиції, жанрова своєрідність.
3. Байрон і байронізм: комплекс умонастроїв, тип романтичного героя, особливості поетики і стилю (“Паломництво Чайльд-Гарольда”, „Дон Жуан”).
4. Трагування образу Дон Жуана в історичній легенді та світовій літературі (Байрон, „Дон Жуан”, Мольєр, „Дон Жуан, або Кам’яний гість”, Леся Українка, „Кам’яний господар” та ін.).
5. Історична основа та романтичний міф у поемі “Мазепа”. Риси романтичного героя в образі Мазепа.
6. Відгомін поеми в європейській літературі (Гюго, Рилєєв, Шаміссо, Шевченко, Куліш, Сосюра та ін.).
7. Вплив творчості Байрона на світовий літературний процес.

Обов’язкова література:

1. Байрон. “Паломництво Чайльд-Гарольда”, „Дон Жуан”, „Мазепа”.
2. Мольєр, „Дон Жуан, або Кам’яний гість”.
3. Леся Українка, „Кам’яний господар”.
4. Наливайко Д.С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. — Тернопіль: Богдан, 2001. – С. 282–306.
5. Павличко С. Д. Джорж Байрон. Життя і творчість. — К. , 1988.
6. Русова С. Специфіка англійського романтизму і творчість Дж. Байрона // Всесвітня література та культура. — 2001. — №6. — С. 31–55.
7. Наливайко Д.С. Поема „Мазепа” в контексті творчості Байрона і європейського романтизму // Зарубіжна література в школах України. — 2004. — №4. — С. 2–9.
8. Великий романтик. Байрон и мировая литература. — М., 1991.

Семінарське заняття № 11. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі (2 год.)

Завдання:

1. Знайти у новелі В. Ірвінга «Сонна Лощина» згадування про легенди і звичаї американських першопроходців. Відстежити тенденцію до пояснень фантастичних подій із точки зору здорового глузду. Навести приклади.
2. Довести на матеріалі новели, що позитивні герої творів В. Ірвінга є втіленням образу сучасного американця, прагматичного і кмітливого.
3. Охарактеризувати образ Естер Прін в романі Н. Готорна «Багряна літера» та знайти риси фатальної приреченості в її життєвому шляху.

5. З'ясувати риси героя-аналітика в «логічних» новелах Е. По і співставити їх з аналогічними героями А. Конан Дойла (Шерлок Холмс) і А. Крісті (міс Марпл).

Питання для обговорення:

1. Перший і другий етапи американського романтизму та їх особливості. Загальна характеристика.
2. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму, які відбилися у новелах В.Ірвінга.
3. Творчість Н. Готорна як етап у розвитку літератури американського романтизму, позначеність пізнього його періоду рисами глибокого розчарування і фаталізму.
4. Роман Н. Готорна «Багряна літера»: тематика, проблематика, система образів.
5. Загальна характеристика новелістики Е. По. Традиційний розподіл (логічні, сатиричні, готичні).
6. Створення складових детективного жанру в логічних новелах (на матеріалі «Вбивство на вулиці Морг»).
7. Художні особливості новелістики Е. По.

Основні поняття: гурток «Молода Америка»; герой-аналітик; готичні новели; гротеск; детективний жанр; демонічні образи та демонологічні мотиви; клуб бостонських трансценденталістів; література фронтиру; мотиви фаталізму; «Нікербокери»; політизованість літературних угруповань; теорія «довіри до себе»; утопічна модель соціуму; філософське та художнє засвоєння нової країни.

Обов'язкова література:

1. Готорн Н. Багряна літера (будь-яке видання).
2. Ірвінг В. Сонна Лощина (будь-яке видання).
3. По Е.А. Вбивство на вулиці Морг. Золотий жук. Маятник і провалля. Падіння дому Ашерів.
4. Зверев А.М. История американской литературы. – М.: Флинта, 2001.
5. История американской литературы / Под ред. Н.Самохвалова. – Ч.1. – М., 1971.
6. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.551-577.
7. Николюкин А.Н. Бунт и кротость // Готорн Н. Алая буква. – М., 1980. – С.3-12.

Додаткова література

1. Алексеєнко Л. Едгар По – засновник детективу // Зар.літ. в навч.закл. – 2002. - № 1. – С.7.
2. Назарець В.М. Біля витоків детективу: Едгар По і Артур Конан Дойль // Зарубіжна літ. в навч. закл. – 1999. - № 6. – С.53-56.
3. Литературная история Соединенных Штатов Америки. – М., 1978. – Т.2.
4. Романтические традиции американской литературы и современность. – М., 1982.
5. Эстетика американского романтизма. – М., 1977.

Семінарське заняття № 12. Реалізм: Оноре де Бальзак «Шагренева шкіра», «Батько Горіо» і «Гобсек» у контексті «Людської комедії» (2 год.)

Завдання:

1. Назвати персонажів, які є спільними в романі «Батько Горіо» і повісті «Гобсек». Простежити їхні долі.
2. Порівняти образи клієнток Гобсека Фанні Мальво і Анастазі де Ресто.
3. Знайти в тексті повісті «Гобсек» фрагменти, які свідчать про наявність в образі «лихваря і філософа» рис реалізму і романтизму.
4. Знайти у творах описи інтер'єру, звернувши увагу на функції деталей.
5. Підготувати повідомлення «О. де Бальзак в Україні і українській літературі» (індивідуальне завдання).

Запитання для обговорення:

1. Жанрові й композиційні особливості твору. Зіткнення різних стилів: романтизму, реалізму, фантастики тощо.
2. Сильна позиція тексту: семантика назви роману «Шагренева шкіра». Символічний спектр ключового образу твору.
3. Головний герой твору: «два» Рафаелі, поет і суспільство.
4. «Шагренева шкіра» як «посібник із соціальної психології». Проблематика тексту.
5. Історія задуму і створення «Людської комедії» О. де Бальзака: своєрідність структурної побудови, ключові твори.
6. Роман «Батько Горіо»: тематика, проблематика, композиція.
7. Історія старого Горіо, її соціальний і моральний сенс. Сутність моральної драми Е. де Растіньяка. Роль паризького оточення в усвідомленні законів життя.
8. Зображення деградації аристократії в романі «Батько Горіо» і повісті «Гобсек». Проблема «перехідних персонажів».
9. Образ Гобсека, «лихваря і філософа». Романтичні і реалістичні риси його характеру.
10. Особливості композиції і стилю повісті «Гобсек». Творчий метод письменника.
11. О. де Бальзак в Україні і українській літературі.

Основні поняття: реалізм, романтизм, фантастика, сильна позиція тексту, символ, міфологема.

Обов'язкова література:

1. Бальзак О. Батько Горіо. Гобсек. Шагренева шкіра. Передмова до «Людської комедії» (будь-яке видання).
2. Затонский Д.В. Бальзак / Затонский Д.В. // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.6. – М.: Наука, 1991. – С.195-206.
3. Ионкис Г.Э. Оноре Бальзак / Ионкис Г.Э. – М.: Просвещение, 1988. – 174 с.
4. Кучборская Е.П. Творчество Бальзака / Кучборская Е.П. – М., 1970.
5. Реизов Б.Г. Французский роман XIX века / Реизов Б.Г. – М.: Высшая школа, 1969. - 310 с.

Додаткова література:

1. Коваленко Р. Таємна ціна векселя Анастасі де Ресто («Гобсек» і «Батько Горіо» Бальзака) / Коваленко Р. // Всесвіт.літ. та культ. в навч.закл. України. – 2000. – № 3. – С. 2-9.
2. Моруа А. Прометей, або життя Оноре де Бальзака / Моруа А. – К., 1984.
3. Чавчанидзе Д.Л. «Гобсек» Бальзака // Тураев С.В., Чавчанидзе Д.Л. Изучение зарубежной литературы в школе / Чавчанидзе Д.Л. – М.: Просвещение, 1982. – С.104-134.
4. Шалагінов В. Трагікомедія пристрастей і безпристрастності: Матеріали до вивчення повісті О. де Бальзака «Гобсек» / Шалагінов В. // Зар.літ. в навч.закл. – 1996. – № 4. – С.13-19.

Семінарське заняття № 13. Роман-трагедія Ф.М.Достоевського «Злочин і кара» (2 год.)**Завдання:**

1. Виписати з «Літературного енциклопедичного словника» визначення соціально-психологічний, філософський роман, роман-трагедія.
2. Письмово відповісти на питання «Зародження і сутність теорії Раскольников в контексті ідейних течій 60-х рр. XIX ст.».
3. Простежити за текстом роману життєву філософію «двійників» Раскольников: Лужина, Свидригайлова, Лебезятнікова.
4. Визначити, яку роль в процесі відродження героя відіграє читання Євангелія (епізод про Лазаря) у Соні Мармеладової.

5. Співвіднести епілог з долями героїв роману.

Запитання для обговорення:

1. Задум і історія створення «Злочину і карі». Жанрова своєрідність твору.
2. Соціально-побутовий фон роману. Поетика Петербурга. Трагедія життя «зневажених і ображених» (Мармеладових, Раскольникових).
3. Образ Раскольника як представника різночинської молоді 60-х рр. Соціально-філософська основа теорії героя, її зародження і розвиток. Мотиви вбивства. Суперечність між гуманізмом і «наполеонізмом» Раскольника.
4. Система «двійників» Раскольника як форма полеміки автора з героєм. Антиподи Раскольника: Порфирій Петрович, Разуміхін, Соня, їхнє ідейно-композиційне значення.
5. Останній етап розвінчання філософії індивідуалізму в епілозі роману. Духовне переродження Раскольника.
6. «Ф.М.» Б. Акуніна: інтерпретація героїв роману Ф.М. Достоевського, злочини згідно теорії, полеміка з класиком.

Основні поняття: Монопастиш; літературна поліфонія; наполеонізм; роман-трагедія; система «двійників»; соціально-психологічний роман; теорія сильної особистості; філософський роман; філософія індивідуалізму.

Обов'язкова література:

Достоевський Ф.М. Злочин і кара (будь-яке видання).

Акунин Б. Ф.М. / Акунин Б. – М.: Олма Медиа Групп, 2006. – Т. 1-2.

Писарев Д.И. Борьба за жизнь (будь-яке видання).

Карякин Ю.Ф. Самообман Раскольника (Роман Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание») / Карякин Ю.Ф. – М.: Худож. лит., 1976. – 158 с.

Карякин Ю.Ф. Достоевский и канун XXI века / Карякин Ю.Ф. – М.: Сов.писатель, 1989. - 646 с.

Кирпотин В.Я. Разочарование и крушение Родиона Раскольника / Кирпотин В.Я. – М.: Сов. писатель, 1986.- 255 с.

Фридлиндер Г.М. Достоевский / Фридлиндер Г.М. // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.7. – М.: Наука, 1990. – С.105-124.

Стеханова А.М. Ф. Достоевський і Б. Акунін: монопастиш «Ф.М.» / Стеханова А.М., Тверітінова Т.І. // Зарубіжна література в школах України. – 2010. - № 7-8. – С. 84-87.

Додаткова література:

Альми И.Л. Об одном из источников замысла романа «Преступление и наказание» / Альми И.Л. // Литература в школе. – 2001. - №5. – С.16-18.

Ашимбаева Н.Т. Достоевский. Контекст творчества и времени / Ашимбаева Н.Т. – СПб: «Серебряный век», 2005. – 288 с.

Белов С.В. Роман Ф.М.Достоевского «Преступление и наказание». Комментарий / Белов С.В. - Л., 1979.

Борківська О.П. Система уроків з вивчення творчості Федора Достоевського / Борківська О.П. // Зарубіжна література в школах України. – 2010. - № 7-8. – С. 18-28.

Бистрова О. Поетика роману Ф. Достоевського «Злочин і кара» / Бистрова О. // Зарубіжна література в школах України. – 2010. - № 7-8. – С. 10-17.

Гузь О. Постигающий образ героя, управляемого идеей (Рекомендации к изучению романа Ф.М. Достоевского «Преступление и наказание» по методике учебного диалога в свете концепции М.М. Бахтина) / Гузь О. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2008. – № 10. – С. 33-52.

Кирилюк З.В. Вечные темы в творчестве Достоевского / Кирилюк З.В. // Всесвітня літ. та культура в навч.закл. України. – 2000. - №11. – С.43-46.

Маранцман В.Г. Проблемный анализ романа Ф.М.Достоевского «Преступление и наказание» / Маранцман В.Г. // Литература в школе. – 2005. – № 10, 11, 12.

Прокурова Н.С. «Человек заслуживает свое счастье и всегда страданием»: к истории создания романа «Преступление и наказание» / Прокурова Н.С. // Литература в школе, 2001. - №5. – С.13-15.

Семінарське заняття № 14. «Дамська» версія англійського реалістичного роману (2 год.)

Завдання:

1. Визначити жанрові особливості роману Е. Бронте «Буреверхи».
2. Порівняти образи Рочестера («Джейн Ейр») і Хіткліфа («Буреверхи») як байронічних героїв.
3. Підготувати повідомлення «Життя і творчість Е.Гаскелл» (інд.завдання).
4. Підготувати повідомлення «Роман Е. Гаскелл «Мері Бартон. Манчестерська повість»: історія створення, тематика, проблематика, образна система» (інд.завдання).

Запитання для обговорення:

1. Труднощі самовираження жінки-письменниці, набуття нею власного літературного голосу та імені. Досвід сестер Бронте.
2. «Джейн Ейр» як роман-автобіографія. Тематика, проблематика, образна система. Новаторство письменниці в створенні образу головної героїні.
3. Романтичні тенденції в романі «Джейн Ейр». Тракткування образу байронічного героя (містер Рочестер).
4. «Буреверхи» Е. Бронте: специфіка хронотопу, тематика, проблематика. Жанрові особливості роману.
5. Хіткліф -Кетрін Ерншо як герої, що не відповідають стереотипам вікторіанської доби.
6. Сюжетно-композиційні особливості роману. Співіснування реального та фантастичного світів у творі.
7. Ренесанс роману Е. Бронте «Буреверхи».

Основні поняття

Байронічний герой; готичний роман; психологічний роман; романтичні традиції; роман-автобіографія; сімейно-побутовий роман; соціально-реалістичний роман; химерно-побутовий роман; фентезі.

Основні поняття: Байронічний герой; готичний роман; психологічний роман; романтичні традиції; роман-автобіографія; сімейно-побутовий роман; соціально-реалістичний роман; химерно-побутовий роман; фентезі.

Обов'язкова література:

1. Бронте Ш. Джейн Ейр (будь-яке видання).
2. Бронте Е. Буреверхи (будь-яке видання).
3. Гаскелл Е. Мері Бартон. Манчестерська повість (будь-яке видання).
4. Гениева Е.Ю. Английская литература. Развитие критического реализма / Гениева Е.Ю. // История всемирной литературы: В 9 т. – Т.6. – М.: Наука, 1989. – С.113-120.
5. Ивашева В.В. «Век нынешний и век минувший»: Английский реалистический роман XIX века в его современном звучании. 2-е изд., доп. / Ивашева В.В. – М.: Худож. лит, 1990. – 479 с.
6. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. зав. [Л.В. Сидорченко, И.И. Бурова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – СПб.: Филол. фак. СПбГУ; М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 544 с.
7. Денисюк Х. Ренесанс роману Е.Бронте «Буреверхи» / Денисюк Х. // Слово і час. – 2005. – № 11. – С.83-87.
8. Тугужева М. Шарлотта Бронте: Очерк жизни и творчества / Тугужева М. – М.: Высшая школа, 1982. – 98 с.

9. Ярич И. Бронте / Ярич И. – О.: Астропринт, 2004. – 176 с.

Додаткова література:

1. Гаскелл Е. Життя Шарлотти Бронте (будь-яке видання).
2. Каніболоцька О.А. Формування читацької культури школярів на заняттях з позакласного читання. За романом Ш. Бронте „Джейн Ейр” / Каніболоцька О.А. // Зарубіжна література в школах України. – 2006. - № 9. – С.20-23.
3. Клименко Е.И. Английская литература первой половины XIX в./ Клименко Е.И. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1971.
4. Морган Дж. Тень скорби / Морган Дж. – Харьков: Книжный Клуб «Клуб Семейного Досуга»; Белгород: ООО «Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2010. – 480 с.
5. Пристли Д.Б. Англичане / Пристли Д.Б. // Заметки на полях. – М.,1982.
6. Ремизов Б.Б. Элизабет Гаскелл / Ремизов Б.Б. – К., 1974.

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	Модуль 2
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3.	Робота на семінарському занятті	10	70	70
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	20	15
5.	Модульна контрольна робота	25	25	25
Разом			122	117
Максимальна кількість балів - 239				
Розрахунок коефіцієнта – 2, 39				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (28 год.)

МОДУЛЬ 1. Історія зарубіжної літератури XVII - XVIII століть (14 год.)

Тема 1. Ф. Кеведо-і-Вельгас. «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення...» (4 год.)

Питання для самопідготовки:

1. Крутійський (пікареский, шахрайський) роман, його ідейно-художні особливості: зображення формування героя-пікаро під впливом соціального середовища, сатиричний погляд на дійсність, морально-філософські роздуми, дидактизм, філософія випадку, хронологічний розвиток подій, тип оповіді тощо.
2. Літературні попередники: драматичні картини Ф.де Рохаса «Селестина», анонімна повість «Життя Ласарильо з Тормеса», роман М.Алемана «Життєпис Гусмана де Альфараче».
3. Роман Ф. де Кеведо-і-Вельгаса «Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв» як класичний зразок крутійського роману.
4. Роль крутійського роману в становленні і розвитку окремих розповідних жанрів Нового часу (від філософсько-сатиричної повісті до пригодницько-виховного роману). Пікаро як модифікація образу трікстера і його роль в романі ХХ століття.

Основні поняття: *крутійський роман, пікаро, трікстер, філософія випадку, дидактизм, хронологічний розвиток подій, риторичність.*

Обов'язкова література:

1. Жизнь Ласарильо с Тормеса, его невзгоды и злоключения // Плутувської роман. — М.: Худ. лит., 1975. — С. 21–64.
2. Кеведо Ф. Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв. — К., 1934 або Кеведо Ф. История жизни пройдохи по имени дон Паблос // Плутувської роман. — М.: Худ. лит., 1975. — С.65–178.
3. История всемирной литературы: В 9-ти томах. — Т. 4. — М.: Наука, 1987. — С. 78–84.
4. Михайлов А.Д. Плутувської роман // Литературный энциклопедический словарь. — М.: Сов. энц., 1987. — С. 280.

Додаткова література:

1. Пинский Л.Е. Гусман де Альфараче и поэтика плутувського романа // Пинский Л.Е. Магистральний сюжет. — М., 1989.
2. Плавский З. Франсиско де Кеведо – человек, мыслитель, художник // Кеведо Ф. Избранное. — Л.: Худ. лит., 1980. — С. 3–10.
3. Томашевский Н. Плутувської роман // Плутувської роман. — М.: Худ. лит., 1975. — С. 5–20.

Тема 2. Творчість Дж. Донна: еволюція від ренесансно-маньєристських поезій до барокової лірики (4 год.)

Питання для самопідготовки:

1. Життєвий шлях та етапи творчості Дж.Донна. Дискусійність проблеми визначення художнього стилю поета: маньєризм (Анікст О.А.), розрив з ренесансною традицією (Самарін Р.М.), бароко (Томашевський Б.В.), від маньєризму до бароко (Хрипун В.А., Горбунов А.М.) тощо.
2. Традиція і новаторство в жанрі сатири.
3. Жанр послання у творчості Дж. Донна. Організація художнього простору в диптиху «Шторм» і «Штиль».
4. Основні мотиви поезій Донна про кохання: античні (Овідій, Катулл), петраркістські, ідеї неоплатонізму.
5. Концепт: теорія і практика використання.

Основні поняття: *маньєризм, послання, неоплатонізм, фабула, концепт, поезія “метафізиків”.*

Обов'язкова література:

- Донн Дж. Вірші // Всесвіт. — 1976. — № 3, або Світанок. — К., 1978.
- Донн Дж. Стихотворения. — Л.: Худ. лит., 1973. — 168 с.
- Донн Дж. Стихотворения // Европейская поэзия XVII века. — М.: Худ. лит., 1977. — С. 52–79.
- Горбунов А.Н. Поэзия Джона Донна, Бена Джонсона и их младших современников // Английская лирика первой половины XVII века. — М.: Изд-во МГУ, 1989. — С. 5–72.

Додаткова література:

- Донн Дж. Песни и песенки. Элегии. Сатиры / На англ. и русск. яз. — СПб.: Symposium, 2000. — 660 с.
- Макуренкова С.А. Джон Данн: поэтика и риторика. — М.: Академия, 1994. — 208 с.
- Томашевский Б. Поэзия Джона Донна // Донн Дж. Стихотворения. — Л.: Худ. лит., 1973. — С. 5–16.

Тема 3 . Жанрові різновиди англійського роману XVIII ст. (3 год.)

Питання для опрацювання:

1. Просвітницька проблематика, механізми трансформації жанрових традицій «літератури мандрів» в романі Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера».
2. Сатира, пародія та іронія у філософсько-фантастичному романі Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера».
3. Жанрові особливості «комічної епопеї» Г. Філдінга «Історія Тома Джонса, знайди».
4. Сентименталістський роман (Л. Стерн, Т. Смоллет, О. Голдсміт).

Основні поняття: *просвітницька проблематика, соціально-психологічний роман, філософсько-фантастичний роман, «комічна епопея», епістолярний роман, готичний роман.*

Основна література:

- Дефо Д.. «Робінзон Крузо», «Молль Флендерс».
- Свіфт Дж. «Мандри Гуллівера».
- Голдсміт О. «Векфільдський священик».
- Ковбасенко Ю. Література Просвітництва // Тема. — 2001. — № 3.
- Пахсарьян Н.Т. История зарубежной литературы XVII–XVIII веков: Учебно-методическое пособие. – М.: УРАО, 1996. – С. 68–78.
- История зарубежной литературы XVIII века: Уч. для филол. спец. вузов / З.И. Плавский, А. В. Белобратов, Е. М. Апенко и др. Под ред. З.И.Плавского. — М.: Высш. шк., 1991. — С. 21–117.

Тема 4. П. Бомарше. Трилогія про Фігаро (3 год.)

Питання для самопідготовки:

1. Життєвий і творчий шлях Бомарше.
2. Автобіографічний і комічний компонент у «Мемуарах».
3. Система образів та особливості інтриги у комедії «Севільський цирюльник».
4. Особливості інтриги та конфлікту «господар — слуга» в комедії «Шалений день, або Одруження Фігаро».
5. Аналіз монологу Фігаро (5 дія).

Основні поняття: *французьке Просвітництво, класицизм, комедія, конфлікт, інтрига.*

Завдання:

1. Уважно прочитати монолог Фігаро з 5 дії і визначити просвітницькі ідеї, висловлені в ньому.
2. Прочитати міркування П. Бомарше про образ Керубіно в комедії «Шалений день, або Одруження Фігаро» та вірш О. Пушкіна «Паж, или Пятнадцатый год». Підготувати власне судження про функції цього персонажа у творі..
3. Виписати афористичні вислови із комедій Бомарше.

Обов'язкова література:

- Бомарше П. Мемуари. Севільський цирюльник. Шалений день, або Одруження Фігаро (будь-яке видання).
- Ковбасенко Ю. Література Просвітництва // Тема. — 2001. — № 3.
- Артамонов С. Д. Бомарше. Очерк жизни и творчества. — М., 1960.

Додаткова література:

- Финкельштейн Е. Бомарше. — М.; Л., 1957.
- Грандель Ф. Бомарше. — М., 1979.

МОДУЛЬ 2. Історія зарубіжної літератури XIX століття (14 год.)

Тема 5. Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» (4 год.)

Завдання:

1. Зі «Словника літературознавчих термінів» виписати поняття «гротеск», «місцевий колорит», «живописний романтизм».
2. Визначити гротескні образи і «місцевий колорит» у романі В. Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Тексти для читання:

Гюго В. Собор Паризької Богоматері (будь-яке видання).

Тема 6. Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: А. Міцкевич, О. Пушкін, М. Лермонтов (компаративний аналіз) (4 год.)

Завдання:

1. Порівняти сонети А. Міцкевича «Бахчисарай» і «Гробниця Потоцької» з поемою О. Пушкіна «Бахчисарайський фонтан».
  2. Виявити наслідування і новації зазначеної теми в польського поета.
  3. Знайти в романі М. Лермонтова «Герой нашого часу» риси, що характеризують його як романтичного героя.
2. Дати визначення романтичного героя.

Тексти для читання:

Міцкевич А. Кримські сонети (будь-яке видання).

Лермонтов М. Герой нашого часу (будь-яке видання).

М. Лермонтов «Герой нашого часу»

Тема 7. Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: Ч. Діккенс «Домбі і син» (6 год.)

Завдання:

1. Схарактеризуйте роман Ч. Діккенса «Домбі і син» як портрет суспільства доби вікторіанства.
2. Тематика, проблематика, «різдвяність» фіналу твору.

Тексти для читання:

Діккенс Ч. Домбі і син (будь-яке видання).

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії оцінювання самостійної роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	2 бали
2.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва, слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	2 бали
3.	Наявність власної позиції	1 бал
Разом		5 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться за допомогою контрольного тестування. Студент

виконує 50 тестових завдань, за які може отримати максимально 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді диференційованого заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з 2 кредитних модулів оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на семінарських заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Модуль I

1. Література XVII ст.: загальна характеристика, основні літературні напрями, стилі.
2. Драма Кальдерона “Життя – це сон” як яскраве втілення поезиї бароко.
3. Загальна характеристика образу Сехисмундо, внутрішній динамізм у ньому.
4. Метафоричний смисл назви твору. Мотив “життя — сон” в бароковому художньому баченні.
5. Творча історія комедії Мольєра “Тартюф”.
6. Особливості головного конфлікту, специфіка фіналу комедії Мольєра “Тартюф”.
7. Образ Тартюфа як втілення лицемірства та сили зла.
8. Сатирико-комедійні типи в комедії “Міщанин-шляхтич”.
9. “Високий” комізм драматургії Мольєра.
10. Загальна характеристика літератури XVIII ст.
11. Особливості оповіді в романі Д. Дефо «Робінзон Крузо»
12. Система образів у філософській повісті Вольтєра “Простак”
13. Ознаки сентименталізму в романі Гете “Страждання молодого Вертера”.
14. Композиція філософської трагедії Гете “Фауст”.
15. Художнє вирішення колізії Фауст – Мефістофель.

Модуль II

16. Витоки та естетичні принципи романтизму як літературного напрямку.
17. Нова версія романтичної казки в творчості Гофмана (“Малюк Цахєс на прізвисько Цинобер”).
18. Гротєск та іронія в повісті-казці “Малюк Цахєс на прізвисько Цинобер”.
19. Особливості розвитку романтизму в Англії.
20. Формування жанру історичного роману у творчості В.Скотта.
21. Широка панорама життя середньовічної Англії в романі В.Скотта “Айвенго”.
22. Провідні мотиви і теми творчості Байрона.
23. Ліро-епічна поема “Паломництво Чайльд-Гарольда”, її резонанс.
24. Байрон і байронізм: комплекс умонастроїв, тип романтичного героя, особливості поезиї і стилю.
25. Історична основа та романтичний міф у поемі “Мазєпа”. Риси романтичного героя в образі Мазєпи. Відгомін поеми в європейській літературі (Гюґо, Рилєєв, Шаміссо, Шевченко, Куліш, Сосюра та ін.).
26. Романтизм як літературний напрям у світовій літературі: характерні риси, жанри, течії романтизму. Романтизм та інші напрями.
27. Єнський і гейдєльберзький гуртки романтиків та їхні представники.
28. «Малюк Цахєс на прізвисько Циннобер» Е. Т. А. Гофмана: основний конфлікт, сатирико-метафоричний зміст твору.

29. Загальна характеристика англійського романтизму. Періодизація. «Озерна школа» та її представники.
30. Романтична поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя, авторська позиція, специфіка жанру.
31. Роман В. Скотта «Айвенго»: тематика, проблематика, система образів. Використання фольклорних образів в романі.
32. Історичний роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»: ознаки «місцевого колориту», гротескні образи.
33. Збірка «Кримські сонети» А. Міцкевича як поетичний цикл: тематика, проблематика, система образів.
34. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму в новелістиці В. Ірвінга.
35. Е.А. По як засновник детективного жанру в світовій літературі.
36. Реалізм як основний напрям літератури 2-ої пол. ХІХ ст.: характерні ознаки, представники. Характерні риси реалістичного роману.
37. Історія задуму і створення «Людської комедії» О. де Бальзака: своєрідність структурної побудови, ключові твори.
38. «Пані Боварі» Г. Флобера як новий тип психологічного роману. Тематика, проблематика, система образів.
39. Роман Ф.М. Достоевського «Злочин і кара»: соціально-філософська і морально-психологічна проблематика роману, сюжетно-композиційні особливості, система образів. Роль «двійників» Раскольнікова в романі.
40. Анна Кареніна – жінка трагічної долі в однойменному романі Л.М.Толстого. Символіка, що передвіщає смерть героїні.
41. Життєвий і творчий шлях Ч. Діккенса. Періодизація, провідні твори, проблеми, специфіка авторської манери.
42. «Джейн Ейр» Ш. Бронте як роман-автобіографія. Тематика, проблематика, образна система. Новаторство твору.
43. Життя і простір Америки в «Пригодах Тома Соєра» та «Пригодах Гекльберрі Фінна» Марка Твена.
44. Тема «маленької» людини у великому місті в новелах О. Генрі.
45. Показ згасання життя дворянського середовища в романі Т. Фонтане «Еффі Бріст».

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно Достатньо	69-74 60-68
Незадовільно	0-59

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

МОДУЛЬ I

XVII століття

Кампанелла Т. Місто Сонця*. *(Тексти, позначені *, можна читати по хрестоматії)*

Маріно Дж. Адоніс*. Зорі.

Кеведо-і-Вельсгас Ф. Історія життя пройдисвіта, Пабло на ймення, зразка волоцюг і дзеркала крутіїв. Дон Дублон. Поезії.<http://www.lib.ru/INOOLD/KEWEDO/>

Лопе де Вега Карпьо Ф. Фуенте Овехуна. <http://www.lib.ru/DEVEGA/fuente.txt> Собака на сні.

Тирсо де Моліна. Севільський бешкетник, або Камінний гість.

Грасіан Б. Дотепність, або Мистецтво вишуканого розуму*. Кишеньковий оракул.

Гонгора Л. де. Лірика.

Кальдерон де ла Барка П. Життя – це сон. Дама-привид. Стійкий принц*. http://ae-lib.org.ua/texts/calderon_la_vida_es_sueno_ua.htm

Малерб Ф. Оди.

Корнель П. Сід. Горацій*. Нікомед*.

Расін Ж. Андромаха*. Федра. Гофолія*.

Мольєр. Смішні манірниці. Дон Жуан. Тартюф. Міщанин-шляхтич. Скупий.

Мізантроп.<http://www.molier.ru/>

Лафонтен Ж. де. Байки. Любов Психеї і Купідона*.

Буало Н. Мистецтво поетичне. Сатири.

Ларошфуко Ф. де. Максими*.

Паскаль Б. Думки*.

Лафайєт М. де. Принцеса Клевська.

Опіц М., Флемінг П., Логау Ф., Гріфіус А. Вірші.

Гріммельсгаузен Г.Я.К. Сімпліссимус*.

Джонсон Б. Вольпоне, або Лис*.

Донн Дж. Лірика.

Мільтон Д. Вірші. Втрачений рай.http://bankknig.net/audioknigi_stihi/106482-poterjannyj-raj.html

Коменський Я.А. Лабіринт світу і рай серця*.

Гундулич І. Осман*.

XVIII століття

Бернс Р. Поезії

Дефо Даніель. Робінзон Крузо.http://royallib.ru/book/defo_daniel/robinzon_kruzo.html

Голдсміт О. Векфільдський священик*.

Свіфт Дж. Мандри Гуллівера.
 Стерн Л. Життя і думки Трістрама Шенді*. Сентиментальна подорож по Франції та Італії.
 Філдінг Г. Історія Тома Джонса, знайди*.
 Шерідан Р. Школа злослів'я*.
 Бомарше П. Весілля Фігаро.
 Вольтер. Простак.
 Дідро Д. Черниця*.
 Лесажа А. Р. Пригоди Жіль Бласа із Сантільяни*.
 Прево А. Ф. Історія кавалера де Гріє і Манон Леско*.
 Руссо Ж.-Ж. Юлія, або Нова Елоїза.
 Гете Й. В. Балади. Страждання юного Вертера. Фауст.<http://www.jsswift.ru/>
 Лессінг Г. Е. Лаокоон*. Емілія Галотті.
 Шіллер Ф. Балади. Розбійники. Вільгельм Телль.
 Ломоносов М. Оди.
 Фонвізін Д. Недоросль.

МОДУЛЬ II

XIX століття (доба романтизму)

Байрон Дж. Паломництво Чайльд Гарольда. Дон Жуан. Мазепа. Каїн.
 Гейне Г. Книга пісень.
 Гоголь М.В. Вечори на хуторі поблизу Диканьки. Миргород.
 Готорн Н. Багряна літера.
 Гофман Е.Т.А. Малюк Цахес на прізвисько Циннобер.
 Гюго В. Собор Паризької Богоматері.
 Ірвінг В. Сонна Лощина.
 Купер Д.Ф. Останній з могікан.
 Лермонтов М.Ю. Ні, я не Байрон... Дума. На дорогу йду я в самотині... Мцирі. Демон.
 Герой нашого часу.
 Міцкевич А. Кримські сонети. Конрад Валенрод.
 По Е. Золотий жук. Крук. Вбивство на вулиці Морг.
 12.Пушкін О.С. До моря. Руслан і Людмила. Пісня про віщого Олега. Південні поеми.
 Євгеній Онегін.
 13.Скотт В. Айвенго.

XIX століття (доба реалізму)

Бальзак О. Гобсек. Батько Горіо.
 Бронте Ш. Джейн Ейр.
 Бронте Е. Буреверхи.
 Діккенс Ч. Домбі і син.
 Достоевський Ф.М. Злочин і кара.
 Стендаль. Червоне і Чорне.
 Твен Марк. Пригоди Тома Сойсера. Пригоди Гекльберрі Фінна. Оповідання (за вибором).
 Теккерей В.-М. Ярмарок марнославства.
 Толстой Л.М. Анна Кареніна.
 10.Флобер Г. Пані Боварі.
 11.Фонтане Т. Пані Женні Трайбель, або Серце серцю звістку подає.
 12.Чехов А.П. Людина в футлярі. Агрус. Про кохання.

Модуль I

Основні:

Западноєвропейська література XVII: Хрестоматія / Сост. Б.И.Пуришев; предисл. и подг. к печати В.А. Лукова. – 3-е изд., испр. – М.: Высш. шк., 2002. – 686с.

Хрестоматія по зарубіжній літературі XVIII века: В 2 т. — М., 1970–1972.

- История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т.4. – М.: Наука, 1987. – 688 с.
 История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т.5. – М.: Наука, 1988. – 784 с.
 История зарубежной литературы XVII века: Уч. пособие для вузов / Под ред. Н.Т. Пахсарьян. – М.: Высшая школа, 2005. – 487 с.
 История немецкой литературы: В 5-ти томах. Т.1. – М., 1962.
 История французской литературы: В 4-х томах. Т.1. – М., Л., 1946.
 Неустроев В. П. Немецкая литература эпохи Просвещения. — М., 1958.
 Плавский З.И. Испанская литература XVII – середины XIX века. – М., 1978.
 Пахсарьян Н.Т. История зарубежной литературы XVII - XVIII веков: Учебно-методическое пособие. – М.: УРАО, 1996. – 103 с.

Додаткові:

- Барт, Р. Расиновский человек // Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
 Бітківська, Г.В. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII століття. Практикум / Г.В. Бітківська, Т.А. Динніченко. — К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. — 160 с.
 Бордонов, Ж. Мольер / Ж. Бордонов. – М.: Искусство, 1983. – 415с.
 Від бароко до постмодернізму. Том 19: [зб. наук. пр.] / Редкол. : Т. М. Потніцева (відп. редактор) [та ін.]. – Д. : Ліра, 2015.
 Дворніков, А. С. Метод поетичного перекладу Миколи Лукаша в полісистемі української літератури (на матеріалі перекладів трагедії Й.-В. Гете "Фауст" і поезій Ф. Шиллера) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / Дворніков Андрій Сергійович ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. закл. "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". — О., 2013. — 20 с.
 Ільницький, М. М. Й.-В. Гете й І. Франко: антиномія природи і духу / Микола Ільницький ; [редкол. Н. Скотна (голова) та ін. ; вступ. слово М. Шалати] ; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. — Дрогобич : Коло, 2014. — 59, [1] с.
 Горбунов, А.Н. Джон Донн и английская поэзия XVI – XVII веков / А.Н.Горбунов. – М., 1993.
 Гриб, В. Р. Мадам де Лафайет. Расин. Мольер // Гриб В. Р. Избранные работы. – М., 1956.
 Забабурова, Н.В. Творчество М. де Лафайет / Н.В. Забабурова. - Ростов-на-Дону: Изд-во Рост. ун-та, 1985. – 175 с.
 Ковбасенко, Ю.І. Література Просвітництва / Ю.І. Ковбасенко // Тема. — 2001. — № 3.
 Лімборський, І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? Реінтерпретація канону і спроба компаративного аналізу літературних парадигм / І.В. Лімборський. — Черкаси, 2006.
 Макаров, А. Світло українського бароко / А. Макаров. - К.: Мистецтво, 1994. - 272 с.
 Наливайко, Д.С. Искусство: Направления. Течения. Стили / Д.С.Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981.
 Нямцу, А.Е. Легенда о Дон Жуане в мировой литературе / А.Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 1998. – 84 с.
 Пастушенко, Л.І. Німецький роман епохи бароко: поетика та способи жанротворення традиціоналізму / Л.І. Пастушенко. — Дніпропетровськ : Ліра, 2016. — 606, [1] с.
 Пахсарьян, Н.Т. Актуальные проблемы изучения французского романа 1690–1720-х годов / Н.Т. Пахсарьян. — Днепропетровск, 1989.
 Рязанцева, Т. Стихия в системі. Європейська метафізична поезія XVII – першої половини ХХ ст. : мотивно-тематичний комплекс, поетика, стилістика : монографія / Т. Рязанцева. – К. : Ніка-Центр, 2014. – 356 с.
 Соболев, В. Українське бароко : тексти і контексти / В. Соболев. — Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2015. — 382 с.

- Соколянський, М.Г. Західноєвропейський роман епохи Просвіщення / М.Г.Соколянський. — К., Одеса, 1983.
- Терпило, П. Гете і Шевченко / Петро Терпило, Пилип Терпило. — Львів : Музей Тараса Шевченка Львів. палацу мистецтв, 2012. — 29, [2] с.
- Ушкалов, Л. В. Література і філософія: доба українського бароко / Леонід Ушкалов. — Харків : Майдан, 2014. — 414, [8] с.
- Шевців, Г. М. "Поезія і правда": автобіографічний дискурс Гете в контексті європейської традиції та новаторства : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06 / Шевців Галина Михайлівна ; Донец. нац. ун-т. — Донецьк, 2012. — 20с.
- Хейзинга, Й. Игровое содержание барокко // Хейзинга Й. Homo ludens. - М., 1992.
- Чамеев, А.А. Джон Мильтон и его поэма „Потерянный рай” / А.А. Чамеев. – Л.: Изд-во Лен. ун-та, 1986. – 128 с.
- Kołos, Anna. Sceptycyzm w literaturze polskiego baroku. Rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem prof. zw. dra hab. Grzegorza Raubo Instytut Filologii Polskiej Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań, 2015. – 392 s.

Інтернет-джерела

Сайти електронних бібліотек:

Київська міська бібліотека
 бібліотека Максима Мошкова
 Бібліотека Олексія Комарова
 Электронная библиотека художественной литературы
 бібліотека класичної літератури
 Кальдерон. Життя - це сон
 Мольєр. Твори
 Дефо. Робінзон Крузо
 Гете. Фауст

Модуль II

Основні:

- Анненкова, О.С. Зарубіжна література XIX століття: європейська реалістична проза 1830-1880 років / О.С. Анненкова. – К.: Знання України, 2006. – 437 с.
2. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ.филол.фак.высш.учеб.зав.[Л.В. Сидорченко, И.И. Бурова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – СПб.: Филол.фак. СПбГУ; М.: Изд.центр «Академия», 2004. – 544 с.
- История западноевропейской литературы XIX века. Германия. Австрия. Швейцария [под ред. А.Г. Березиной]. – 2-ое изд. – М.: Высш.школа, 2013. – 240 с.
- История западноевропейской литературы XIX века: Франция, Италия, Испания, Бельгия [под ред. Т.В. Соколовой]. – 2-ое изд. – М.: Высш.школа, 2003. – 357 с.
- История зарубежной литературы XIX века. Учеб. для студентов пед. ин-тов. В 2 ч. Ч. 1 / [Михальская Н.П., Луков В.А., Завьялова А.А. и др.]; под ред. Н.П. Михальской. – М.: Просвещение, 1991. – 256 с.
- История зарубежной литературы XIX века [А.С. Дмитриев, Н.А., Соловьева, Е.А. Петрова и др.]; под ред. Н.А. Соловьевой. [2-е изд.]. – М.: Высшая школа; Изд.дом «Академия», 2000. – 559 с.
- История зарубежной литературы (Вторая половина XIX-начало XX века). [Ковалева Т.В., Кириллова Т.Д. и др.]; под ред. Ковалевой Т.В. - Минск: Завигар, 1997. – 486 с.
- История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1989-1994. – Т. 6. – М., 1989. – 880 с.; Т. 7. – М., 1990. – 830 с.
- Наливайко, Д.С. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Підручник / Д.С. Наливайко, К.О. Шахова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 416 с.

- Рабинович, В.С. История зарубежной литературы XIX века: Романтизм: учебное пособие / В.С. Рабинович. – М.: ФЛИНТА: УФУ, 2016. – 188 с.
- Тверігінова, Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Перша половина: доба романтизму / Т.І.Тверігінова, Г.Є. Шовкопляс. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. - 360 с.
- Тверігінова, Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Частина II / Т.І. Тверігінова. – К.: КУБГ, 2011. – 160 с.
13. Фесенко, В.І. Література французького романтизму / В.І. Фесенко. – К.: Вид.центр КНЛУ, 2016. – 152 с.

Додаткова:

- Балдицын, П.В. Творчество Марка Твена и национальный характер американской литературы / П.В. Балдицын. – М.: ВК, 2004. – 299 с.
2. Глазкова, Т.Ю. Немецкоязычная литература: учебное пособие / Т.Ю.Глазкова. – М.: ФЛИНТА; Наука, 2012. – 135 с.
3. Курдина, Ж.В. История зарубежной литературы XIX века. Романтизм: учебное пособие / Ж.В. Курдина, Г.И. Модина. – М.: Флинта, 2016. – 206 с.
- Маркова, М. В. Література європейського романтизму: погляд крізь призму натурфілософської концептуалізації: монографія / М. В. Маркова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, 2012. – 200 с.
- Ивашева, В.В. «Век нынешний и век минувший»: Английский реалистический роман XIX века в его современном звучании. 2-е изд., доп. / В.В. Ивашева. – М.: Худож. лит, 1990. – 479 с.
- Ніколенко, О.М. Романтизм у поезії. Г. Гейне, Дж. Байрон, А. Міцкевич, Г. Лонгфелло: Посібник для вчителя. / О.М. Ніколенко. – Харків : Ранок, 2003. – 176 с.
- Ніколенко, О.М. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої половини XIX – поч. XX ст. // Тема / О.М. Ніколенко. – 2005. - № 3-4.
- Пригодій, С.М. Американський романтизм. Полікритика: Навч. посібник / С.М. Пригодій, О.П. Горенко. – К., 2006. – 340 с.
- Шалагінов, Б.Б. Німецький романтизм і містичне / Б.Б. Шалагінов // Поетика містичного : кол. моногр. / [упоряд. О. В. Червінська]. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – С. 117-161.
- Шалагінов, Б.Б. Класики і романтики : штудії з історії німецької літератури XVIII-XIX століть / Б.Б. Шалагінов. – Київ : Києво-Могила. акад., 2013. – 439 с.

Інтернет-джерела

Сайти електронних бібліотек:

- Київська міська бібліотека
 Інтернет-бібліотека Олексія Комарова
 Бібліотека Максима Мошкова
 Електронная бібліотека художньої літератури
 Бібліотека класичної літератури

7. Навчально-методична картка дисципліни

«Літературознавчі студії: Історія зарубіжної літератури»

Разом: 60 год., із них 28 год. – практичні заняття, 28 год. – самостійна робота,
4 год. – МК, залік.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Література європейського Середньовіччя і Відродження					Історія зарубіжної літератури XVII – поч. XIX ст.					
К-сть балів за модуль	122 бали					117 бали					
Теми семінарських занять	Творчість Педро Кальдерона як вершина іспанського бароко (1 +10 б.)	Еволюція комедійної творчості Мольєра (1 +10 б.)		Еволюція комедійної творчості Мольєра (1 +10 б.)		Е.Т. Гофман. Золотий горнець”, “Малюк Цахес на прізвисько Цинобер”, „Життєва філософія кота Мурра” (1 +10 б.)	Роман В. Скотта «Айвенго» як художня реалізація моделі історичного роману доби романтизму (1 +10 б.)	Дж. Г. Байрон. “Паломництво Чайльд-Гарольда”, „Дон Жуан”, „Мазепа” (1 +10 б.)			

Теми семінарських занять	Д. Дефо. «Робінзон Крузо» (1 +10 б.)	Філософські повісті Вольтера (1 +10 б.)	Й. В. Гете. Страждання молодого Вертера. (1+10 б.)	Й. В. Гете. Фауст (1 + 10 б.)	Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі (1 +10 б.)	Реалізм: Оноре де Бальзак «Шагренева шкіра», «Батько Горіо» і «Гобсек» у контексті «Людської комедії» (1 +10 б.)	Роман-трагедія Ф.М.Достоевського «Злочин і кара» (1 +10 б.)	«Дамська» версія англійського реалістичного роману (1 +10 б.)
Самостійна робота	Тема 1 Ф. Кеведо-і-Вельєгас. «Історія життя прайдсвіта, Пабло на ймення...» (5 балів)	Тема 2 Творчість Дж. Донна: еволюція від ренесансно-маньєристських поезій до барокової лірики (5 балів)	Тема 3 Жанрові різновиди англійського роману XVIII ст. (5 балів)	Тема 4. П. Бомарше. Трилогія про Фігаро (5 балів)	Тема 5 Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» (5 балів)	Тема 6. Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: А. Міцкевич, О. Пушкін, М. Лермонтов (компаративний аналіз) (5 балів)	Тема 7. Зарубіжна література XIX ст. в розмаїтті художніх текстів: Ч. Діккенс «Домбі і син» (5 балів)	
Мод. контр.роб	25 б.				25 б.			
Заг. кількість балів 239, коефіцієнт 2, 39								

Підсумко
вий
контроль

Залік